

Zveza Ljudskih Tradicijskih Skupin Slovenije
Slovenian CIOFF® National Section

Bilten

Št. 3, letnik XV.
Julij 2016

Vsebina

<i>Gregor Jevšček:</i>	Nagovor	3
<i>mag. Andrej Košič:</i>	20 let FS DU Naklo	4
<i>Peter Prunk:</i>	Svetloba, koncert FS Tine Rožanc	5
<i>Saša Meglič:</i>	Že 50 let ples je naš svet.....	6
<i>Nina Luša:</i>	Opazanja pri spremljanju otroških FS	7
<i>Nika Rožanc:</i>	Razkrili smo Inkognito.....	9
<i>Stane Križ,</i> <i>dr. Bruno Ravnikar:</i>	Leto in dan metliških folkloristov	10
<i>Mojca Kren:</i>	Tekmovanje parov v ljudskih plesih	12
<i>Branko Čepin:</i>	30 let KD Lipa Rečica	14
	Napoved prihajajočih dogodkov	15
<i>foto: Peter Prunk:</i>	Koncert FS Tine Rožanc	16
<i>foto: Arhiv FS:</i>	Koncert ob 50-letnici FS Karavanke	16

Bilten je brezplačno glasilo članov Zveze ljudskih tradicijskih skupin Slovenije in izhaja štirikrat letno.

Naslov: Zveza ljudskih tradicijskih skupin Slovenije
Glavni trg 7
p. p. 173
4000 Kranj
e-pošta: cioff-slovenia@cioff.org
internet: www.zltss.si

Bilten ureja Uredniški odbor:

glavna urednica	Janja Ravnikar
član	Janez Florjanc
član	Božidar Fabjan

Prispevke pošiljajte na: [janja.ravnikar\(at\)gmail.com](mailto:janja.ravnikar(at)gmail.com)

Bilten se nahaja tudi na spletni strani ZLTSS: www.zltss.si.

Vsebina člankov izraža avtorjevo mnenje in ne mnenja uredniškega odbora.

Naslovnica: Turjak. Valvasor: Slava Vojvodine Kranjske XI, 23 id.

Nagovor

Spoštovane članice! Spoštovani člani! Tokrat vam pišem v Biltenu ZLTSS z novega položaja prvič in ob tej priložnosti naj se vam še enkrat zahvalim za vašo podporo ter nam vsem skupaj želim uspešno delo.

V mesecu maju je bilo na folklornem področju zelo živahno, saj so 10 let praznovali Mednarodni folklorni festival Kozje, 30 let FS Lipa Rečica ter 50 let FS Karavanke. Čestitke vsem! Na ZLTSS smo poleg udeležbe in podelitve priznanj na omenjenih obletnicah opravili še naslednje. Po prejemu zapisnika skupščine smo uredili uradne zadeve s spremembo zakonitega zastopnika na Upravni enoti Kranj. V kratkem se bo tako sestel Upravni odbor ZLTSS in na sestanku bomo razpravljali o aktualnih temah, ki se tičejo projektov za letošnje leto. V kratkem pričakujemo tudi pogodbo o sofinanciranju projektov s strani JSKD. Udeležili smo se konference centralno-evropskega in severno-evropskega sektorja CIOFF®, ki je potekala v Százhalombatti na Madžarskem. Rad bi vas obvestil tudi, da je festival Alpe-Adria, katerega bi morala letos organizirati Hrvaška, odpadel zaradi težav organizatorja. Mogoče pa je, da ga bo v jesenskem času organizirala katera od drugih partnerskih držav, tako, da ta zgodba še ni zaključena. Vzpostavili smo Facebook stran CIOFF®-Slovenija in tisti, ki imate omenjeno socialno orodje, ste vabljeni, da se pridružite strani, gor objavljate svoje videe, fotografije in ostale zanimivosti.

Rad vam bi napovedal, da bodo v jesenskem času odprti razpisi programa Erasmus + Mladi v akciji, Creative Europe in CLLD. Do vseh teh razpisov ste opravičeni kot prijavitelji ali partnerji in vredno je izkoristiti priložnost. Na vašo željo lahko organiziramo tudi predstavitev razpisov.

Ker Bilten izhaja le nekajkrat letno, vas bomo o aktualnih temah, razpisih in ostalemu obveščali tudi preko e-pošte. V kratkem vam pošljemo tudi obvestilo glede načina predstavitev skupin na spletni strani. Želim vam uspešno delo, v kolikor pa se v kratkem odpravljate na dopust, vam želim obilo užitkov!

Gregor Jevšček, predsednik ZLTSS

20 let FS DU Naklo

»Tak' hitro je min'lo ...«, je nekaj dni pred svojo nenadno in brez dvoma prezgodnjo nesrečno smrtjo izjavil znani koroški slikar naivec Tisnikar. Se pač dogaja v življenju, da za večino (razen seveda za tiste, ki se v njem pretežno dolgočasijo) nitke življenja uhajajo – skoraj bi lahko dejal nekontrolirano. Tako smo čutili tudi mi, plešoči, pojoči in muzicirajoči »deklince in dečki« FS Društva upokojencev Naklo, ko smo se malo pred koncem lanskega koledarskega leta pričeli zavedati, da se bosta vsak čas iztekli dve polni desetletji, kar smo »na sceni«. In kako smo začeli?

V Naklem je 1996 gostovala jeseniška starejša folklorna skupina in ne da bi se zavedala svoje nesojene vloge »zažigalne vrvice«, je iskra zažarela in samo dobro leto po njihovem nastopu na majskih Kulturnih dnevih v Naklem se je rodila zvezda, ki jo danes poznamo pod imenom FS DU Naklo. Dvajsetletna zgodovina omenjene skupine beleži:

- od prvega nastopa na regijski folklorni reviji Gorenjske leta 1998, komaj tri mesece po njenem prvem javnem nastopu, že zastopanje folklornih skupin gorenjske regije na državnem srečanju v Črnomlju,
- 12 gostovanj v osmih evropskih državah od Atlantika do Lvova v Ukrajini,
- štiri izbore med 7 ali 8 finalistov državnih srečanj slovenskih folklornih skupin v Beltincih oziroma Mariboru,
- štiri nastope v prestižni Linhartovi dvorani Cankarjevega doma,
- redna, več kot 15-letna gostovanja na srečanju veteranskih in upokojenskih folklornih skupin Slovenije v Bistrici ob Dravi,
- 15 let rednih, enkrat ali večkrat letno gostovanj v hotelu Delfin v Izoli,
- 15 let koledovanj, s katerimi smo orali ledino po naseljih občine Naklo,
- in kar ni najmanj pomembno, od skupno več kot 300 nastopov 115 v domači občini na raznih prireditvah različnih organizatorjev,
- oblikovanje in uspešno delovanje pevske skupine »Šestica«, ki se po petih letih dela že lahko ponaša z doseženim državnim kvalitetnim nivojem, in kot logičen rezultat vsega navedenega,
- da nas strokovna folklorna srenja uvršča med pet najkvalitetnejših upokojenskih oziroma veteranskih folklornih skupin v državi.

Urejeni kostumi, solidno izvajani plesni, pevski in godbeniški nastopi v 12 koreografskih spletnih plesov, pesmi in melodij z Gorenjske, Koroške,

Bele krajine in Prekmurja dokazujejo, da s trudom in trdim delom doseženi rezultati našega rednega dela niso slučajni in da tudi med vrstniki uživajo ugled in spoštovanje. In končno, na slavnostnem nastopu ob jubileju je bila telovadnica OŠ Naklo polna, kot se spodobi. Naj tako ostane tudi v prihodnjih letih!

mag. Andrej Košič

Svetloba, koncert FS Tine Rožanc

V soboto, 23. aprila 2016 je v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma potekal letni koncert FS Tine Rožanc iz Ljubljane, ki je po lanski izredno uspešni uprizoritvi spevoplesa Zeleni Jurij ponovno pripravila prav posebno plesno predstavo. Elementi ljudskega plesa in glasbe so se na svojevrstne načine prepletali z elementi odrske osvetlitve. Reflektorske luči so s plesom razkrivanja in prikriivanja dodale predstavi nekaj več.

Več kot 110 nastopajočih treh generacij FS Tine Rožanc in gostujočega tamburaškega orkestra se je predstavilo v točkah različnih slovenskih pokrajin. Predstavljeni so bili plesi in pesmi iz okolice Istre, Dolenjske, vzhodne Štajerske, Bloške planote, ribniške doline, Kostela in Zile. Odrske postavitve, ki so bile večinoma sestavljene iz skupine več plesnih parov, so spremljale solo točke. Avtorji teh so mladi plesalci društva, ki so se uspešno soočili s postavitvijo novih plesnih koreografij. V predstavi so bile najbolj kreativen del, saj so odstopale od tradicionalnih poustvarjanj ljudskega blaga. Povezovalni element med vsemi točkami je bila odrska svetloba, ki je s svojo intenziteto in barvo posamezne elemente uspešno skrila ali razkrila, pomembnejše pa izpostavila.

Letošnji koncert je odstopal od večine prejšnjih produkcij, saj se je z inovativnim pristopom in svežimi koreografijami približal nekoliko drugačni interpretaciji poustvarjanja ljudskega izročila. Večji del predstavljenega repertoarja je bil na odru predstavljen prvič. Koncert je bil v razprodani Linhartovi dvorani dobro sprejet, kar potrjujejo številna pozitivna mnenja tako gledalcev kot nekaterih dolgoletnih koreografov.

Peter Prunk

Že 50 let ples je naš svet

FS Karavanke letos praznuje 50 let delovanja. Ustanovljena je bila leta 1966 ob pobratenju Tržiča s francoskim mestom Sainte-Marie-aux-Mines. Praznovanje smo in še bomo obeležili z več dogodki. Aprila smo pripravili fotografsko razstavo utrinkov iz zakulisja *Priprave na 50-letnico*. Maja smo v sodelovanju s Tržiškim muzejem v Kurnikovi hiši postavili razstavo o oblačilni dediščini *Kaj so včasih nosili spodaj*. Pevska skupina je izdala svojo prvo zgoščenko ljudskih pesmi, zapisanih v Tržiču, ki nosi naslov *Oj dolinca, oj dolinca*. Izdali smo zbornik, v katerem poleg zgodovine društva objavljamo raziskavi o plesni in pevski kulturi Tržičanov, ki sta jo raziskovali članici Pija Japelj in Manca Perko.

Osrednji dogodek našega zlatega jubileja smo obeležili s koncertom 21. maja v Dvorani tržiških olimpijcev. Program so pripravile vse skupine, ki delujejo v društvu – mlajša otroška FS, starejša otroška FS, odrasla FS in skupini pevk in pevcev ljudskih pesmi. Pri programu so sodelovali tudi veterani, ki so izrazili željo po plesu na tem slavnostnem dogodku. Koncert je s plesom otvoril župan mag. Borut Sajovic s soprogo, ki nam je podaril nov prapor in priznanje župana, z njim pa sta nas nagradili še JSKD in ZLTSS. Člani FS Karavanke smo izrazili tudi svojo hvaležnost in najbolj zaslužnim podelili naziv častni član. Vzdušje v polni dvorani obiskovalcev je bilo čudovito, njihov aplavz in pohvalne besede pa najlepše darilo in motivacija za nadaljnje delo.

Do konca leta nas čaka še nekaj projektov in gostovanj. Junija bomo v Tržiču gostili Francoze iz pobratenega mesta, julija pa gostovali v Franciji. Oktobra bomo pripravili koncert, katerega rdeča nit bo ljudsko izročilo Tržiča in okolice. Na njem bomo predstavili novo zgoščenko tržiških ljudskih pesmi, zaplesali tržiške ljudske plese, predstavili tržiške obrti, se spomnili nekdanjih tržiških pesnikov, kot so Vojteh Kurnik, Dorca Kralj, Mato Mežek in drugi, predstavili pa bomo tudi novi zbornik. Novembra bomo za javnost organizirali plesne delavnice, na katerih se bomo učili ljudskih plesov, zapisanih v Tržiču, leto pa bodo s koledovanjem po tržiških okoliških vaseh sklenile pevke ljudskih pesmi.

Za nami je dolga prehojena pot, ki se je bomo radi spominjali, pred nami pa številni novi izzivi. Naj se tudi na tem mestu zahvalim vsem, ki ste kakorkoli pripomogli k delovanju FS Karavanke in vsem, ki ste nas spremljali in spodbujali. Brez vas ne bi dosegli vsega tega, kar smo.

Saša Meglič, predsednica

Opazanja pri spremljanju otroških FS

Prvič sem se z otroško folkloro srečala v času študija, ko sva se s kolegico odločili najino znanje o ljudskem izročilu prenesti na otroke. Moram priznati, da ni bilo enostavno. Kje pridobiti znanje? Kako ustvariti zanimivo uro za otroke? Izbrati ustrezní program? Kje vzeti pesem, da bo res ljudska? Kje dobiti ustrezne kostume? In še bi lahko naštevala. Kajti za imeti uspešno otroško folklorno skupino ni dovolj samo znanje plesnih korakov, ki sva se jih pridno učili na vajah odrasle folklorne skupine Val Piran, kot marsikdo misli. Biti dober učitelj/vodja otroške folklorne skupine pomeni, da moraš poleg plesa in pravega pedagoškega pristopa (ki ga lahko imaš ali pa ne) obvladati tudi ljudsko petje, poznati ljudske igre, izštevánke, zbadljivke in običaje, znati moraš dogajanje umestiti v pravilno zgodovinsko obdobje in poznati osnovne zakonitosti, ki jih zahteva oder in še marsikaj. To pa ni kar tako. Pot do uspeha je povezava vseh prej naštetih elementov. Zato je treba ceniti in spoštovati vsakega mentorja/učitelja/vodjo, ki se je spoprijel s to vejo naše kulture, in mu pri tem pomagati. In tu se začne pot strokovnega spremljevalca. Najti in pohvaliti dobro in opozoriti na manj dobro, neustrezno. Pravilno usmeriti in spremljati napredek skupine. Zato je triletno obdobje za strokovnega spremljevalca ravno prav dolgo, da s svojim znanjem prispeva k napredku otroških skupin.

Od samega vodje otroške FS pa je odvisno, ali bo napotke in mnenje strokovnega ocenjevalca sprejel in upošteval ali ne. Na terenu najdemo oba tipa vodij. So tisti, ki so hvaležni za vsak popravek, nasvet ali pot do izboljšave in so tisti, ki dobronamerno mnenje (kritiko) vzamejo za napad na svoje delo in se počutijo ogrožene ali prizadete. Take vodje morajo najprej razčistiti pri sebi, zakaj so se na srečanje otroških FS prijavili. Da se samo predstavijo ali pa so pripravljene slišati mnenje nekoga drugega, ki že ima nekaj izkušenj na tem področju.

Prav pa je, da vsak strokovni spremljevalec, na kateremkoli področju, pove/napiše v svoji oceni oz. mnenju, kaj pri skupini manjka do odličnosti. Kaj mora skupina še popraviti pri svojem programu, da bo zadovoljila trenutnim kriterijem, ki določajo, kateri nivo/ravan skupina dosega. In za najvišjo ravan – državni nivo se je treba krepko nagarati, bodisi z enkrat tedensko vajo na šoli bodisi z dvakrat tedensko vajo v društvu. Dosegati in obdržati državni nivo na področju otroških FS je poleg znanja in izkušenj vodje odvisen tudi od skupine otrok, ki vaje obiskujejo, od godcev, če jih ima, in seveda ustrezne kostumske podobe, ki

predstavlja vsaki skupini velik finančni zalogaj. So leta, ko pri skupini ni dobrih pevcev ali pa plesalcev, ne najdeš pravega godca, ki bi živel s skupino. Takrat vodje pogosto izgubijo voljo za nadaljnje delo in marsikateri tudi neha s folklorno dejavnostjo. Pa ne sme. Vsi smo že šli kdaj skozi taka obdobja in to nam bi moralo dati samo dodatni izziv in dodatno voljo do uspeha. Lahko je samo še boljše, slabše ne more biti. So pa tudi kakšna leta, ko je skupina kar nekaj let v samem vrhu. Dosežen državni nivo, dodatna pohvala komisije na državnem srečanju, uspešno gostovanje doma in v tujini, odlični nastopi doma in v okolici. Koliko truda je v tem, da se na vrhu tudi ostane, je za marsikoga neznanka. Kako izboljšati program, ki je bil že minulo sezono odličen, kje in kako nadgraditi plese in pesmi, še izboljšati glasbo? To pa je izziv. Velika kost za glodanje v neprepanih nočeh.

Vsakoletno spremljanje skupin na terenu pokaže tudi eno manj prijetno stran folklorne dejavnosti – zavist. Prikriti očitki, grajeni na nesprejetih kritikah in širjenje laži, govoric. Primeri: »Ja, saj na državno srečanje so izbrane samo skupine strokovnih spremljevalcev ...« Ali pa: »Ona se pozna s strokovnim spremljevalcem iz seminarjev, itak, da jo bo dal naprej ...« In še bi lahko naštevala. Se jih je kar nabralo med leti spremljanja otroških srečanj. Drži. Letos je bilo pol skupin izbranih na državnem srečanju (4 skupine od 7) od vodij, ki so hkrati tudi strokovni spremljevalci v drugih regijah. Kuhinja, se zasvetijo oči tistim, ki razmišljajo o nepoštenem izboru. Povsem logično, razmišljamo tisti, ki se s tem bolj ukvarjamo. Če pa skupine strokovnih spremljevalcev ne bodo dobre, potem je tu nekaj narobe. Kako lahko nekdo, ki ne dela dobro, pomaga drugim, da izboljšajo svoje delo s skupino? Ne boste verjeli, od okoli 250 otroških FS in njihovih mentorjev, ki delujejo v Sloveniji, se jih državnega srečanja kot gledalec udeleži le peščica. A ravno tam lahko vidijo, kaj je dobro in kaj se vse lahko doseže z otroki. Dobijo idejo, voljo, moč za delo naprej. Si postavijo nov cilj: »Drugo leto bom tudi jaz tu s svojo skupino.« Pa jih ni. To, da strokovni spremljevalci izbiramo skupine po poznanstvih in simpatijah, ne bi niti komentirala. Na lastni koži občutim, kako sem bolj pod drobnogledom kot ostale vodje in za doseči državni nivo se vsako leto pošteno namučim in spotim. Škoda. Slovenci se žal še vedno ne znamo veseliti uspeha nekoga drugega, mu ga iskreno privoščiti, ga pogledati v oči in mu čestitati. Se iz tega nekaj naučiti, brez kovanja zamer in slabe volje. Takrat bomo vsi bolj srečni in uspešni. Verjamem.

Nina Luša, članica strokovnega sveta ZLTSS

Razkrili smo Inkognito

Člani AFS France Marolt smo tretji vikend v maju ponovno zasedli prostore druge kleti Cankarjevega doma, saj smo uprizorili že svojo 68. letno plesno predstavo. Premierna uprizoritev je v soboto, 14. maja, razprodala Linhartovo dvorano, občinstvo pa je bilo navdušeno tudi na ponovitvi v nedeljo, 15. maja. Letošnji letni plesni predstavi smo dali naslov Inkognito, kar pomeni pojavljanje določene osebe, ne da bi bilo javnosti znano, kdo je ta. Slednje besede popolnoma opišejo rdečo nit naše predstave, ki so jo to leto predstavljale maske. Ustvarjalci koncerta, med njimi predvsem njegov avtor, umetniški vodja dr. Tomaž Simetinger, so se osredotočili na pozabljene slovenske maske, ki so jih raziskovali veliko časa. Maske smo člani skupine sami na novo rekonstruirali, za kar smo porabili več kot 150 garderobnih ur. Na odru so se tako zvrstili zamaskirani, a še vedno elegantni Tržačani, sovrniki iz Kobarida, medved in jelen, dobrepoljska ženina in nevesta, blumarji iz Črnega Vrha v Nadiških dolinah, haloški zajčki, belokranjska velikan in pritlikavec ter frodljar, bruljer in braja iz okolice Gorice. Manjkali niso niti moški, preoblečeni v ženske in obratno. Čisto pravi narobe svet! Glavna maska letošnje predstave je bil hudič, ki je pravzaprav izvir celotne zasnove koncerta. Maskina in plesna sta sicer navidezno iz različnih svetov, a bi med njima lahko potegnili mnogo vzporednic. Oba naj bi izvirala iz sveta hudiča, a kljub temu vsebujeta svojevrsten paradoks. Vse prepovedi in demoniziranje še danes ne morejo preprečiti tistega občutka 'neustavljivo privlačnega', ki prebiva v obeh; tisto nekaj, kar je bilo skozi zgodovino potrebno prikriti, a ni bilo moč izkoreniniti. V njiju je bilo nekaj Inkognito, neznanega.

Med posebnostmi letošnje letne predstave velja izpostaviti sodelovanje mladih poustvarjalcev in koreografov, ki so sodelovali v projektu *Plesni inkubator* pod mentorstvom dr. Tomaža Simetingerja. Letošnjo predstavo so tako s svojo odsko postavitevjo sooblikovali Anja Cizel, Anže Kerč, Jasna Pinoza, Nika Pučnik, Taša Štrukelj in Valentina Matjašič. S takšnim projektom AFS France Marolt skrbi za kvaliteten razvoj folklorne dejavnosti na Slovenskem, hkrati pa pri mladih spodbuja ustvarjalnost in razmišljanje izven stalnih okvirjev ter jim ponuja prostor in strokovno podporo. Skupina s tem vnovič potrjuje svoje vodilo – premikati meje v folklorno-plesni dejavnosti na Slovenskem.

Nika Rožanc

Leto in dan metliških folkloristov

V okviru praznovanj ob 80 letnici organizirane folklorne dejavnosti v Metliki in 40 letnici Metliške folklorne skupine Ivan Navratil smo v petek, 13. maja 2016 v prostorih Galerije Kambič odprli razstavo fotografij iz našega arhiva. Razstava ni zasnovana kot pregled našega 40-letnega dela in tudi ne gre za fotografsko-umetniški ekshibicionizem. Je zgolj želja ujeti in pokazati duha vseh dosedanjih generacij Navratilovcev. Postavitev razstave je omogočila Občina Metlika in Belokranjski muzej Metlika, ogledati si jo je mogoče do konca leta 2016.

Govornik ob otvoritvi razstave je bil dr. Bruno Ravnikar. Misli, ki jih je podal ob tem dogodku, so še kako pomembne tudi za vse slovenske folkloriste, še bolj pa za mnoge načrtovalce slovenskega boljšega jutri, zato je prav, da se ga objavi v našem glasilu.

Stane Križ

Začetek metliške folklorne skupine "Ivan Navratil" sovpada časovno nekako z mojimi prvimi stiki z živo ljudsko kulturo te čudovite deželice. Takrat me je moj pokojni folklorni prijatelj in amaterski raziskovalec ljudskih plesov in pesmi dr. Vic Knivett iz Londona nagovarjal, da bi poiskala in posnela še kakšne obstoječe ostanke ljudskih plesov in pesmi, preden gredo v pozabo ali pa jih deformira grozeča modernizacija ljudskega izročila. V Sloveniji nam je to obetala edinole Bela krajina in nisva izgubljala časa, da sva prispela semkaj in nekaj dni iskala stare pričevalce in pridno snemala ter beležila dobljene podatke.

Tako sva dospela tudi do Metlike, kjer sva spoznala nadobudno mladino, ki se je v okviru mladinskega kluba trudila oživeti svojo folklorno skupino. Po svojih močeh in znanju sva jim skušala pomagati in svetovati. V naslednjih letih se je iz teh prizadevanj izluščila folklorna skupina "Janez Marentič" skupaj z ustrezno tamburaško skupino, a se je pred 40 leti preimenovala v današnjo mladinsko folklorno skupino "Ivan Navratil", kajti ravno domačin Ivan Navratil je bil tisti, ki je leta 1888 v Ljubljanskem zvonu prvi opisal Vuzemske plesne igre v Metliki, leta 1936 pa jih je etnokoreološko obdelal in objavil France Marolt pod imenom "Metliško obredje". Zaradi političnih ovir domača folklorna skupina takrat ni mogla izvajati tega bisera svojega ljudskega izročila, zato si je omislila spored s plesi ostalih belokranjskih območij, od

uskoških do alpskih. Ta krivica je bila delno popravljena leta 1992, ko je skupina lahko ponovno na Vuzemski ponedeljek zavirala splet plesov metliško kolo, rešetca, must, robčeca, kurji boj in turn. Popolno zadoščenje pa je skupina prejela šele leta 2013, ko je Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije vneslo Metliško obredje v Register žive kulturne dediščine in FS "Ivan Navratil" imenovalo kot nosilec tega živega izročila. Ni odveč omeniti, da je "Metliško obredje" s tem v zvezi postalo leta 2011 tudi tema uspešnega magistrskega dela na Univerzi v Ljubljani.

Pestrost belokranjskega izročila je pritegnila k sodelovanju številno metliško mladino, ki je zavzeto vadila in se s svojim bogatim sporedom kmalu pojavila tudi v mednarodnem folklornem prostoru. Ne čisto brez uspeha, saj je na mednarodnih festivalih izvernih skupin v italijanski Gorici in Trentu prejela najvišja priznanja. Temu je sledila udeležba na festivalu Balkanskih ljudskih plesov v Ohridu, kmalu pa tudi številna gostovanja v bolj oddaljenih deželah.

Mnogokrat se zastavlja vprašanje, zakaj se mladina tako rada vključuje v folklorne skupine. Odgovor je razmeroma preprost. Mladina se vključuje v folklorne skupine, ker ji te omogočijo predvsem prijetno druženje s sovrstniki, organizirajo skupna potovanja in gostovanja na festivale doma in v tujini, spoznava pa istočasno tudi bogato domačo tradicijo. Večina je počaščena, ko predstavlja našo državo in Belo krajino na tujih festivalih v svojih belih nošah. Nemalo folkloristov vzljubi svoje domače izročilo, odmevna gostovanja po svetu pa v mnogih vzbudijo tudi nacionalni ponos.

Kaj pa ob tem pomenijo folklorne skupine naši družbi? Na to vprašanje pa je že težje odgovoriti. Naša država se vse premalo zaveda, da so sporedi in gostovanja naših folklornih skupin v inozemstvu dobro izvozno blago, katero omogoča spoznavati tujcem našo ljudsko kulturo, ki naj bi bila donedavna še nepotvorjena in čista. V tujini je zanjo veliko več zanimanja, kot si mi to predstavljamo, zato so naše folklorne skupine večinoma dobro sprejete na mednarodnih folklornih festivalih. Žal v današnjih gospodarskih razmerah država še vedno ne more zagotoviti dovolj sredstev za nemoteno delovanje naših številnih amaterskih folklornih skupin, med katere spada tudi metliška. Zato so naše skupine v veliki meri odvisne od podpore lokalnih činiteljev in sponzorjev. Neposredno korist od predstavitev naših folklornih sporedov v tujini pa bi morale občutiti tudi naše turistične organizacije, a so v tem pogledu

še kar preveč "sramežljive"! Poudaril sem amaterske skupine, kajti v mnogih deželah država hrani in podpira tudi svoje profesionalne folklorne skupine, ki uspešno predstavljajo svojo ljudsko, a žal mnogokrat že tudi zlagano kulturo, kajti: "The show must go on!"

Zato se želim vrniti k zadnjemu obisku dr. Knivetta v Metliki, ko ga je domača folklorna skupina povabila na piknik ob Kolpi. Bil je izredno počaščen, ko so mu domačini "dovolili" vrteti janjčka na ražnju. To je bil zanj nepozaben dogodek, katerega mi je omenjal še večkrat ob najinih srečanjih na folklornih festivalih v Angliji, Turčiji, Rusiji in Italiji. Metlika, Metličani in janjček na ražnju so mu ostali vse življenje v najlepšem spominu.

Zato v tem vidim možnosti za promocijo naše tradicionalne kulture, našega kraja in naše države. Naši gostje morajo spoznati naše življenje in njegov utrip. Spoznati morajo tudi neutrudno delo naših folkloristov, njihove vaje, njihovo druženje, priprave za nastope, sporede in skrb za svoje bele noše. Z besedami se vsega tega ne da povedati, zato v smislu kitajskega pregovora, ki pravi, da ena slika pove več kot tisoč besed, upam, da nam bodo to razkrili organizatorji slikovne razstave "Leto in dan metliških folkloristov".

dr. Bruno Ravnikar

Tekmovanje parov v ljudskih plesih

Zadnjo novembrsko soboto preteklega leta se je v Antonovem domu odvijalo drugo tekmovanje parov v ljudskih plesih zapovrstjo. Po prebitem ledu s prvim tovrstnim tekmovanjem v letu 2014 smo si organizatorji dogodka, AFS France Marolt ter JSKD RS, obetali številčnost tekmovalnih parov ter koreografsko ustvarjalnost. Slednje se je na tekmovanju izrazilo v polni meri, tako da so člani žirije v sestavi Tjaše Ferenc Trampuš, samostojne strokovne svetovalke za folklorno dejavnost na JSKD, Barbare Drnač, slovenske plesalke ter televizijske voditeljice, Matjaža Šmalca, samostojnega strokovnega svetovalca za gledališko dejavnost na JSKD ter gosta iz sosednje Hrvaške, Gorana Škrleca, strokovnjaka za ples, ki je zaposlen v Hrvaškem saboru za kulturo, imeli, kot so sami dejali, vse prej kot lahko delo. Nekoliko nas je presenetila

maloštevilnost parov, ki so se opogumili sodelovati in stopiti iz spon klasičnih odrskih postavitvev, ki jih poznamo v folklorni dejavnosti. Vzroka slabe udeležbe gotovo ne moremo iskati v pomanjkanju ustvarjalnih pristopov na tem področju ali nezainteresiranosti, kot so nam številne folklorne skupine tudi potrdile. Le termin je bil neugoden, saj so se širom po Sloveniji v tistem času vrstili številni drugi nastopi skupin.

V tekmovalnem delu se je zvrstilo 5 koreografij, še enkrat toliko plesalcev ter nekoliko več glasbenikov. S »Coklarskim zmenkom« sta tekmovanje parov v ljudskih plesih z ubranimi koraki pričela plesalca AFS KUD Študent, Saša Brumec in Sašo Kodrič. Sledila je koreografija z naslovom »Šahovska partija«, pod katero sta se podpisala plesalca sama, Maruša Fugger in Matevž Jus iz FS Tine Rožanc, ki sta s spretnimi plesnimi koraki med občinstvo v dvorani pričarala napeto vzdušje in pričakujoč šah-mat. Naslednji par, Špela Oblak in Izidor Juvan, se je na odru poigral z elementom jabolka, kakor sta naslovlila tudi svojo odrsko postavitev. Kot predzadnji par sta nastopila Anja Pešelj in Jaka Bahor iz FS Dragatuš. V odrski postavitvi »Bi rada plesala, bom godca izbrala« so se preizkusili tudi glasbeniki. Kot zadnja sta nastopila Anja Cizel in Bojan Staniša, prav tako plesalca FS Tine Rožanc, s koreografijo poimenovano »Ravs« in jo odplesala ravno tako, kot si jo pod tem naslovom lahko predstavljamo.

V času, ki ga je žirija potrebovala za seštevanje rezultatov tekmovanja, so oder najprej zavzele pevke AFS France Marolt, nato pa so ga dodobra razgrele in pripravile na razglasitev rezultatov še gostje iz sosednje Hrvaške, dekleta, združena v ansamblu Ethnotine pod vodstvom Gorana Kneževiča. Strokovno žirijo so na 2. tekmovanju parov v ljudskih plesih, sledeč razpisanim kriterijem, najbolj prepričali naslednji pari:

1. mesto: Anja Cizel in Bojan Staniša, ki sta si »priravsala« denarno nagrado, v vrednosti 200 EUR;
2. mesto: Maruša Fugger in Matevž Jus;
3. mesto: Anja Pešelj in Jaka Bahor.

Čeravno sredi poletja smo v mislih že pri 3. tekmovanju parov v ljudskih plesih. Tako z veseljem napovedujemo njegov datum: 5. november 2016 v Antonovem domu na Viču ter vabimo zainteresirane plesne pare k letošnji udeležbi! Razpis je že objavljen na spletni strani JSKD. Stopite iz znanih okvirjev in dajte folklorni umetnosti novi polet!

Mojca Kren

30 let KD Lipa Rečica

Mladi radi plešemo in nič drugače ni bilo pred 30 leti v Rečici pri Laškem. Dekleta in fantje so se odločili, da se povežejo pod okriljem društva, medse pa so povabili tudi Eriko Krašek, ki je do tedaj nastope pripravljala z otroškimi FS. Ob zvokih harmonike so hitro poskusili prve plesne korake. Navdušenje je bilo tolikšno, da ob ustanovitvi društva niso niti pomislili na ustanovne listine in podobne papirnate reči. Raje so se posvetili delu in to delo traja že polnih 30 let.

14. maja smo v Sindikalnem domu v Rečici pripravili letni koncert ob 30 letnici delovanja društva z naslovom *Naših trideset let*. Priprave na ta veliki dogodek so stekle že novembra 2015. Želeli smo, da bi v programu nastopili tudi nekdanji plesalci KD Lipa Rečica. S tem namenom smo povabili vse, ki smo se jih spomnili, da so kdaj plesali ali igrali instrument pri odrasli FS. Tako smo našeli kar 221 plesalcev in muzikantov. Rezultat povabljenih je prinesel kar dve skupini. Veterani plesalci iz različnih obdobij naših 30 let so zaplesali *plese s stoli*. Prvi plesalci, plesalci prve skupine izpred 30-ih let so obudili *štajerske ples*. Za združitev skupine prvih plesalcev smo še posebej hvaležni plesalki Fani Vrešak, ki je bila tako vztrajna, da je za nastop spodbudila kar 5 parov. Na prireditvi so nastopili tudi vsi, ki še danes soustvarjajo kulturni utrip v kraju. Otroci dveh starostnih skupin, in sicer mlajša Pipike ter starejša Pisanke, odrasla FS Lipa je zaplesala *pastirske bloške ples*, za glasbene užitke so poskrbeli vaška godba Vrh nad Laškim, Trio Planinšek in harmonikarski orkester, ki prav tako deluje pod okriljem društva, v ljudski pesmi pa smo uživali z našimi ljudskimi pevci Martini in pevkami Barbarami. Od Občine Laško smo prejeli bronasto listino, od ZLTSS pa priznanje.

Da smo lahko ponosni na naših 30 let, nam govori dobra mera zavidanja vrednih uvrstitev na srečanjih FS ter ljudskih pevcev in godcev, ki jih prireja JSKD. Vse skupine, ki delujejo pod okriljem društva, se udeležujejo območnih srečanj, redno pa se uvrščajo tudi na regijska srečanja. Še posebej smo ponosni, da smo se lahko z otroško FS Pisanke in odraslo FS Lipa kar po dvakrat predstavili na državnem srečanju, Martini, ljudski pevci, pa so bili na državno srečanje povabljeni enkrat.

Za takšne uspehe potrebuješ človeka, ki živi z društvom in za društvo. To je bila vseh 30 let kulturno umetniška vodja ga. Erika Krašek, ki je

bila mentorica dvema, včasih celo trem mlajšim plesnim skupinam, odrasli plesni skupini in obema pevskima skupinama. Po potrebi je zai-grala tudi v dramski skupini. Za plesalce je skoraj vsako leto sestavila nove splete, pevce pa je bogatila s prenekaterimi starimi pesmimi iz nje-ne bogate zakladnice tovrstnega znanja. Za vse, kar nam je dala in nas naučila, iskrena hvala. Še enkrat se zahvaljujemo vsem, ki so nam na kakršen koli način pomagali, da smo lahko prireditev uspešno izpeljali. Vsem nastopajočim pa sporočam, da je v skrinjici lokalne kulturne de-diščine še veliko neodkritega, zato velja dobra volja, pogum in vzpodbu-da za nadaljnje plesno ustvarjanje.

Branko Čepin, predsednik KD Lipa Rečica

Napoved ostalih prihajajočih dogodkov

CIOFF® festival Folkart v Mariboru bo letos potekal med 28. junijem. in 2. julijem.

Metliška FS Ivan Navratil praznuje 40 let delovanja in 80 let od prve folklorne prireditve (festivala) v Metliki. Oba jubileja bodo praznovali s celovečernim nastopom v soboto, 2. julija na Mestnem trgu s pričetkom ob koncu zvonjenje Zdrave Marija (ob cca. 21.20. uri).

14. mednarodni folklorni festival MIFF 2016 bo potekal med 6. in 10. julijem 2016 v Piranu, Portorožu in Kopru.

Folklorna skupina Predgrad vabi na 9. Mednarodno srečanje folklornih skupin v Predgrad, ki se bo odvijalo 30. 7. 2016.

AFS France Marolt 14. oktobra 2016 pripravlja ponovitev koncerta Inkognito v Lendavi.

Tradicionalni, že 26. Večer s FS Dragatuš bo v soboto, 10. 12. 2016 ob 19. uri v Kulturnem domu Črnomelj.

Koncert FS Tine Rožanc (foto: Peter Prunk)

Koncert ob 50-letnici FS Karavanke (foto: arhiv FS)